

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.157/2017/4.

A tanács tagjai: . Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperesek:

A felperesek képviselője:

Dr. Tatár Eszter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Gera Zsuzsanna főosztályvezető

A per tárgya: jogviszony megszüntetés jogellenessége és
jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.381/2016/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.44/2014/30.

Rendelkező rész

A Kúria a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.381/2016/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint, míg a II. rendű felperes 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 2.718.830 (kettőmillió-hétszáztizennyolcezer-nyolcszázharminc) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes 1985. szeptember és 1992. március között állt közszolgálati jogviszonyban az alperes jogelődjénél, utóbb 1997. április 21-étől köztisztviselői, majd kormánytisztviselői kinevezést kapott. 2011. évben vezető főtanácsos besorolással az alperes F.M.A.-nál látta el a munkaköri feladatait. A II. rendű felperes 2006. december 19-étől állt szolgálati viszonyban az alperesnél, 2011. évben vezető tanácsos besorolást kapott.
- [2] A munkáltató a 2011. április 14-én, illetve április 15-én kelt intézkedésével a felperesek kormánytisztviselői jogviszonyát a 2010. évi LVIII. törvény (Ktjv.) 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján indokolás nélkül 2011. június 18-ával felmentéssel megszüntette. Mindkét felperes 2 havi felmentési időre járó illetményt, ezen felül az I. rendű felperes 5 havi, a II. rendű felperes 1 havi végkielégítést kapott, és a munkáltató a felmentési idő teljes tartamára a munkavégzési kötelezettség alól mentesítette őket.

A felperesek kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [3] A felperesek a megismételt eljárásban többször módosított és pontosított kereseti kérelmükben a felmentés jogellenességének megállapítását kérték a jogviszonyuk helyreállítása mellőzésével. Elsődlegesen a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 60. § (1) - (3) bekezdése szerint érvényesítették a kereseti követelésüket, másodlagosan a Ktv. 60. § (1) bekezdése szerint a (4) bekezdés alapján 36 havi átlagkeresetnek megfelelő átalánykártérítés kiegyenlítésére tartottak igényt. Ezen túlmenően végkielégítés iránt terjesztettek elő keresetet az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [4] Hivatkozásuk szerint a munkáltatói intézkedés rendeltetésellenes volt, a jogviszony megszűnés háttérében az állt, hogy a munkáltató azon személyektől kívánt megszabadulni, akikkel szemben büntetőeljárás indult. A 2011. áprilisi munkáltatói intézkedés okszerűtlen, megmagyarázhatatlan, mivel az azt megelőző hónapokban a munkajogi státuszuk értékelésére vezető fejlemények nem váltak ismertté, a 2011. január végére tehető gyanúsítási kör bővülése a felperesek személyét nem érintette. A felperesek az egyenlő bánásmód megsértésére is hivatkoztak. Nehezményezték, hogy amíg egyes, a büntetőeljárással ugyancsak érintett munkatársaik előtt megnyílt a jogviszonyuk közös megegyezéssel történő megszüntetésének lehetősége, számukra ezt a munkáltató nem biztosította. E körben azonban nem a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 8. § c) pontja alapján jelölték meg védett

tulajdonságukat, hanem a rendeltetésellenességet hangsúlyozták.

[5] Az alperes a keresetek elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.44/2014/30. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította rögzítve, hogy az illeték az állam terhén marad.

[7] Az elsőfokú bíróság utalt az Alkotmánybíróság 8/2011. (II.18.) AB határozatára, amely a Ktjv. 8. § (1) bekezdésének alkotmányellenességét állapította meg, és azt 2011. május 31-ei hatállyal megsemmisítette. A határozat indokolásából egyértelműen kitűnik annak célja, ezért a bíróság rögzítette, hogy az átmeneti időben az alkotmányellenesnek minősített jogszabály alkalmazása a kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélküli, felmentéssel való megszüntetése a munkáltatói intézkedést önmagában nem teszi jogellenessé.

[8] Az elsőfokú bíróság a Kúria Mfv.I.10.078/2014/2. számú ítélete alapján rámutatott arra, hogy a felmentés jogellenessége megállapításának az Alapjogi Charta rendelkezéseinek megsértésére hivatkozással nem lehet helye.

[9] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban lefolytatott kiegészített bizonyítás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a munkáltatói intézkedés rendeltetésellenessége, a dolgozók visszaélésszerű eltávolítása tényszerűen nem állapítható meg. A munkáltatónak a 2011. január végi újabb meggyanúsításokat követően egy, a hivatallal szembeni közbizalmat érintő „kényes” helyzetben kellett megoldást keresnie. 2011. január, illetve február hónapban szembesült azzal, hogy nem csupán egy elszigetelt, néhány dolgozót érintő bizalmi problémáról van szó, valamint hogy a felelősség kérdése a fegyelmi eljárás eszközeivel nem kezelhető. A munkáltató előtt ismertté vált, hogy a felperesek meggyanúsításuk óta nem tudták tisztázni magukat a hatóságok előtt, az eljárás velük szemben januárban továbbra is folyamatban volt. A büntetőjogi felelősséget esetlegesen megalapozó cselekmények mibenlétét illetően a hatóságoktól a nyomozás érdekeire tekintettel érdemi tájékoztatást nem kaptak, és szembesülniük kellett azzal, hogy a történeteket a nyilvánosság és a sajtó mind nagyobb figyelemmel kíséri.

[10] A munkáltatóijogkör gyakorlójának 2012. februárjában egy, a korábbiól alapvetően eltérő, kiélezett helyzetben kellett vizsgálni az érintett személyek munkajogi státuszát, szolgálati viszonyuk fenntarthatóságának kérdését.

[11] A munkáltatóijogkör gyakorlója a felperesek terhére rótt körülmények ismeretében hosszabb időn át nem élt az indokolás nélküli felmentés lehetőségével annak ellenére, hogy a Ktjv. 8. § (1) bekezdése várható alkotmánybírósági revíziójáról 2011. februárját megelőzően már tudomása volt.

[12] Az a körülmény, hogy a munkáltatóijogkör-gyakorló egyesek

vonatkozásában a jogviszony megszüntetésének eltérő módját alkalmazta, vagyis a közös megegyezést is lehetővé tette, önmagában az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét nem jelenti. A munkáltatónak módjában állt mérlegelni, hogy a nála foglalkoztatottak szakmai életútja, teljesítménye, személyi körülményei alapján a felmentés alternatívájaként mást ajánl-e jogviszony megszüntetésként, vagy a foglalkoztatottja ilyen irányú kezdeményezését elfogadja-e. Az ezzel kapcsolatos álláspont kialakítása, döntés meghozatala a munkáltató diszkrecionális jogkörébe tartozott.

- [13] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.20.381/2016/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, és rögzítette, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli.
- [14] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes döntésének időpontjában a felperesekkel szemben megindult büntetőeljárásban érdemi változás nem történt, változatlanul büntetőeljárás hatálya alatt álltak ugyanúgy, mint a fegyelmi eljárás 2010. júniusi megindításakor, illetve annak utóbb elrendelt felfüggesztésekor.
- [15] Az alperes 2011. január 25-én szerzett tudomást arról, hogy a nyomozóhatóság újabb hét munkavállalót gyanúsított meg az alperes működését érintő okokból, amelyben a felperesek nem voltak érintve. Az alperes számára ekkor azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a nyomozóhatóság által feltárt jogsértések nem csupán elszigetelt jelenségek, hanem több alperesi foglalkoztatottat érintenek. Nyilvánvalóvá vált, hogy mind a nyomozás, mind pedig a büntetőeljárásban érintettek büntetőjogi felelőssége kérdésében a jogerős döntés megszületése hosszabb ideig elhúzódhat.
- [16] Megállapítható, hogy 2011. január 25-ét követően az alperes arról döntött, hogy a büntetőeljárás hatálya alatt álló dolgozók jogviszonyát megszünteti. Nem vizsgálta egyidejűleg a megszüntetési okokat, hanem egységesen az érintettekkel szemben megindult büntetőeljárás tényére alapította intézkedését. Ezt támasztják alá M.R. munkáltatóijogkör-gyakorló tanúvallomásaiban előadottak, valamint az a tény, hogy 2011. január 25-ét követően az alperes a még jogviszonyban álló, de büntetőeljárás hatálya alatti foglalkoztatottak jogviszonyát 2011. június végéig vagy közös megegyezéssel, vagy felmentéssel kivétel nélkül megszüntette.
- [17] A Ktjv. nem szabott határidőt arra nézve, hogy az indokolás nélküli felmentést milyen időtartamon belül lehet gyakorolni. Az alperes a 2011. január 25-ei újabb gyanúsítottai körről történő tudomásszerzést követően a felperesek esetében a fegyelmi eljárást február 4-én ismételten felfüggesztette, ezt követően áprilisban döntött a jogviszony megszüntetéséről. Időközben azonban kereste azokat a megoldásokat, amelyek a büntetőeljárások megindulása ellenére az adóhatóság tekintélyének megóvását, a közbizalom helyreállítását biztosítják, és megtette az ezzel kapcsolatos intézkedéseket. Az alperes nem volt elzárva attól, hogy a felperesek fegyelmi eljárásának felfüggesztése ellenére a

jogviszony más módon való megszüntetéséről döntsön. Önmagában tehát az a körülmény, hogy e döntését csak 2011. áprilisban hozta meg, a munkáltatói intézkedés jogellenességét nem alapozza meg. Az alperes nem csupán egyes, hanem valamennyi 2011. január 25-éig ismertté vált büntetőeljárással érintett személy közszolgálati jogviszonyát megszüntette. Ilyen tényállás mellett pedig a felperesek által felhozottak a rendeltetésellenes alperesi joggyakorlás megállapítására nem voltak alkalmasak.

A felperesek felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [18] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a jogerős ítélet „megváltoztatását” és a kereseti kérelmüknek való helyt adást kérték, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az ügyben eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták. Jogszabálysértésként a Ktv. 60. §-át, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 143. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 206. §-át, 213. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 227. § (1) bekezdését, 252. §-át, és a 254. § (3) bekezdését jelölték meg.
- [19] Álláspontjuk szerint a törvényszék által adott iránymutatás szerinti bizonyítási eljárást az elsőfokú bíróság lefolytatta, ennek ellenére téves következtetésre jutott.
- [20] A felperesek büntetőjogi helyzetében a 2010. június 16-ai gyanúsítást követően 2012. májusáig változás nem következett be, amikor a vesztegetés miatt megszüntették a nyomozást velük szemben a jogviszony felszámolására figyelemmel. Mind a büntetőeljárásban, mind a munkaügyi eljárásban a felperesek előadták, hogy nem ismerik el a bűncselekmény elkövetését, rajtuk kívülálló okok miatt kerültek ebbe a helyzetbe egy volt munkatárs befolyással üzérkedése miatt.
- [21] A fegyelmi eljárás iratanyagából egyértelműen látszik, hogy a már megismert második gyanúsított kör után az alperes nem intézkedett elbocsátásukról, hanem tovább foglalkoztatta a felpereseket úgy, hogy számos másik munkatárstól ekkor már megvált.
- [22] Nem helytálló az alperes azon állítása, amely szerint a nála foglalkoztatottak munkajogi helyzetének rendezése végett hosszasan egyeztetett az adóhatóság központjával. A munkáltatónál hirtelen döntöttek a felperesek felmentéséről jóval az indokolás nélküli „elbocsátás” alkotmányellenességének kihirdetése után. Az alperes nem adott magyarázatot arra, hogy miért várt a felmentésekkel 2011. áprilisáig.
- [23] Az alperes megtévesztő magatartása egyértelműen bizonyítja a rendeltetésellenes joggyakorlást, amely megtévesztés lényeges volt, hiszen ezáltal a kötelezettségét a felperesek hátrányára megszegte. Amennyiben a büntetőeljárás miatt szüntette meg az alperes a jogviszonyokat, azt korábban kellett volna megtennie, és nem várhatott volna 10 hónapot a közléssel, ezáltal megtévesztő

magatartást tanúsított, amely a felperesek alapvető jogait sérti.

- [24] Elfogadhatatlan az az alperesi magyarázat, amely szerint ők nem „kihasználta”, hanem betartották a hatályos jogalkalmazás követelményeit a még hatályban lévő Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontját alkalmazva. Állították, hogy nem volt más lehetőségük a jogviszony megszüntetésére, ez azonban téves, mivel többektől közös megegyezéssel váltak meg. Ezzel összefüggésben a tanúk egyértelműen elmondták, hogy minden esetben az alperes ajánlotta fel ezt a lehetőséget, és valaki élt vele, és volt olyan is, aki nem.
- [25] A sérelemdíj mértékével összefüggésben a felperesek változatlanul 12 havi illetmény megállapítását kérték. A felmentés miatt a közigazgatásban nem tudtak elhelyezkedni, a közös megegyezéssel történő jogviszonyuk megszüntetése esetén előnyösebb helyzetben lettek volna.
- [26] A megismételt eljárásban a bíróság nem tett eleget teljes körűen a bizonyítási kötelezettségének. Az alperes és a törvényszék is azt hangsúlyozta, hogy a büntetőügy miatt az alperes tekintélye sérült, és ezt nem csupán egyes, hanem valamennyi büntetőeljárással érintett személy jogviszonyában ítélte úgy. Ezen magyarázatot a felperesek visszautasították, mivel a bíróság köteles lett volna az őket kizárólagosan érintő körülményeket vizsgálni, de nem egyedileg értékelték a tényeket, bizonyítékokat, és ez súlyosan jogsértő.
- [27] A törvényszék tévesen találta helytállónak azt az elsőfokú bírósági álláspontot, hogy az alperes nem vizsgálta egyedileg a megszüntetési okokat, hanem egységesen az érintett személyekkel szemben indult büntetőeljárás tényére alapította a felmentést. Ez nyilvánvalóan rendeltetésellenes joggyakorlás, amelyet a fentiek alapján a felperesek alátámasztottak.
- [28] A bíróság nem reagált a 2016. január 25-én beadott összefoglaló nyilatkozatban foglaltakra, amelyet továbbra is fenntartottak.
- [29] Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a munkáltató részéről a büntetőeljárással érintett valamennyi kormánytisztviselő jogviszonyának fenntartása lehetetlenné vált, ezért azokat megszüntette. Ebből a szempontból nincs jelentősége, hogy a 2011. januári események a felperesek büntetőeljárásbeli jogi helyzetén nem változtattak.
- [30] Az alperes kiemelte, hogy a fegyelmi eljárást a munkáltató a felperesek 2010. június 16-ai meggyanúsítását követően 2010. június 18-án megindította, és azt csak a jogviszony 2011. június 18-ei megszüntetésére tekintettel szüntette meg. A fegyelmi eljárás menetéből kitűnik, hogy a munkáltatói jogkör-gyakorló több esetben is megpróbálta a felelősség kérdését tisztázni, azonban az ezen eljárás eszközeivel nem volt megoldható.
- [31] Nem nyert bizonyítást, hogy a felperesek azért tudtak a körülményekhez képest nehezen elhelyezkedni, mivel a jogviszony megszüntetés során az indokolás nélküli felmentés miatt hátrányt szenvedtek.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [33] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdés szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- A Kúria nem a korábbi beadványokra hivatkozást, hanem csak a jelen felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vehette figyelembe.
- [34] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia, és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja [1/2016. (II.15.) PK vélemény 4-6. pont].
- [35] A felperesek felülvizsgálati kérelme a felmentés jogellenessége vonatkozásában több eljárásjogi szabálysértésre hivatkozott, valamint a Ktv. 60. §-át jelölte meg. A jogszabálysértéseket igazoló jogi álláspont részletes kifejtése azonban az egyes jogszabályhelyekre vonatkozóan elmaradt. E követelménynek ugyanis nem felel meg, ha a fél a jogi érvelését nem a szerinte megsértett jogszabályhelyre vetítve adja elő, a jogi érvelés megtételekor a megsértett jogszabályhelyet nem jelöli meg, azokat egy helyen, egyszerre sorolja fel. A felperesek felülvizsgálati kérelme ebből következően nem felelt meg a felülvizsgálati kérelemre vonatkozó előírásoknak (Mfv.I.10.352/2016/4.).
- [36] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

Záró rész

- [37] A pervesztes felperesek perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban az alperes kifejezetten ezen igényéről nem mondott le.
- [38] A felperesek munkavállalói költségkedvezményben részesültek, így a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. február 7.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő